

Kina, zajedno sa 177 drugih zemalja svijeta, je potpisala Pariški sporazum u aprilu 2016, i tako se obavezala na prelazak ka obnovljivoj energetska budućnosti. Međutim, kinesko finansiranje energetskih projekata u regiji Jugoistočne Evrope je u suprotnosti sa tom obavezom, obzirom da je Kina trenutno najveći investitor u uglj u JIE. Ova činjenica predstavlja značajnu prijetnju ispunjavanju klimatskih i energetskih ciljeva Evropske unije koje zemlje JIE trebaju ispuniti na svome putu ka priključenju EU.

Dosad su dva ugovora za finansiranje potpisana od strane kineskih banaka za termoelektrane na uglj u regiji: Stanari (Kineska razvojna banka - CDB, 560 miliona eura) i Kostolac B3 (ExIm banka, 620 miliona eura). Anex ugovora o izgradnji Bloka 7 termoelektrane Tuzla, projekta vrijednog 730 miliona eura, je jučer potpisan u sklopu Sarajevo Business Foruma, čime je završeno pregovaranje u vezi projekta koji se smatra najvećom postratnom investicijom u energetskom sektoru BiH.

Ostali potencijalni projekti za koje su najavljene kineske investicije uključuju Banoviće, Ugljevik 3 i Gacko 2 u BiH. Kompletna vrijednost ovih investicija prelazi 3,4 milijarde eura. Projekti predloženi za finansiranje također postoje u Hrvatskoj, na Kosovu i u Crnoj Gori, ali se suočavaju sa otporom nevladinih organizacija, stručnjaka i lokalnih zajednica.

Zdravstveni troškovi koje prouzrokuju postojeće termoelektrane u pet zemalja Zapadnog Balkana (4) iznose do 8.5 milijardi eura godišnje, te dovode do 7.181 prerane smrti godišnje u Evropi. Nove termoelektrane bi stvorile dodatne troškove u visini do 203 miliona eura godišnje na Zapadnom Balkanu, i do 528 miliona eura godišnje u Evropi (5). Pored toga, oko jedna petina energije u regionu je izgubljena ili ukradena.

“Kina bi trebala uraditi ono što velike svjetske finansijske institucije, banke i fondovi rade u posljednje dvije godine - zabraniti štetne kredite za uglj, koje će vraćati poreski obveznici, i umjesto toga se fokusirati na investicije u energetska efikasnost, obnovljive izvore energije i stvaranje novih radnih mjesta u tim granama industrije. Pozivamo Kinesku razvojnu banku i ExIm banku da nam pomognu na našem evropskom putu, da poboljšaju zdravlje naših građana i kvalitet naše životne sredine, kao i da sa nama podijele veliko iskustvo koje posjeduju u oblasti vjetra i sunca kao obnovljivih izvora energije”, izjavio je Igor Kalaba, koordinator programa za energiju i klimatske promjene Centra za životnu sredinu iz BiH. “Želimo upozoriti naše političare, kao i strane investitore, da umjesto razvoja kojim su se spremni hvaliti, osuđuju ovu regiju na pogubni put time što privlače ulaganja u termoelektrane koje emituju velike količine gasova staklene bašte i drugih štetnih gasova. Ponovo pozivamo kineske vlasti da razmotre potrebu naših zemalja da napuste korištenje fosilnih goriva i da se fokusiraju na transformaciju ka energetski efikasnoj ekonomiji, baziranoj na čistim i održivim oblicima energije”, rekla je Nataša Đereg, direktorica CEKOR-

Kineske investicije u regionu se trebaju preusmjeriti s uglja na obnovljivu energiju i energetska efikasnost

a iz Srbije.

Potpisane organizacije:

Fondacija Mreža za promjene Jugoistočne Evrope, Bosna i Hercegovina

Centar za životnu sredinu, Bosna i Hercegovina

Centar za ekologiju i energiju, Bosna i Hercegovina

Ekotim, Bosna i Hercegovina

Centar za zastupanje građanskih interesa, Bosna i Hercegovina

Centar za ekologiju i održivi razvoj (CEKOR), Srbija